

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

SZCZODRÓW

1. Nazwa

Historyczny układ ruralistyczny wsi

2. Czas powstania

1305, 1585, 1721, 1891, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **OLEŚNICKI**

Gmina **SYCÓW**

6. Współrzędne geograficzne

51°17'32"N 17°34'00"E

7. Użytkowanie obecne

**mieszkalne
rolnicze**

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: ok. 1305 r. - Dobra lub Szczodra; 14. 01. 1376 r. - Strodowicz; 1504/1506 r. - Szczodraw; ok. poł. XVIII w. - Schollendorff; 1787, 1818 r. - Ober - i Nieder – Schollendorff; 1829, 1830 r. - Schollendorff; 1845 r. - Ober - i Nieder - Schollendorff, Szczodrów; 1873, 1902 r. - Schollendorff; 1912 r. - Ober - i Nieder - Schollendorff, Szczodrów; do 1945 r. - Schollendorff.

Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi: Istnieje domniemanie, że nazwy „Dobra” użyto mylnie zamiast Szczodra. Nazwa ta nie utrzymała się, natomiast w XIX w. pojawiła się nazwa Szczodrów. Nazwa niemiecka *Schollendorff* posiada rdzeń „Schollen”, oznaczający własny, „rodzony” kawałek ziemi, ojcowiznę. W 1845 r., potem w 1912 r. potwierdzone jest równoczesne występowanie nazwy niemieckiej i polskiej.

Historia wsi i dóbr: ok. 1305 r. wzmiankowany jest kościół parafialny „de Dobra”. Szczodrów osadzony był na prawie niemieckim. W poł. XVI w. w Szczodrowie powstają dwa majątki: Górny *Ober* i Dolny *Nieder*. W 1585 r. przypuszczalny czas powstania budynku kościoła. W XVI-XVII w. w czasach reformacji parafie ewangelickie w Szczodrowie oraz Stradomii Wierzchniej zostały połączone. W 1648 r. przywrócono kościół katolikom. Od 1721 r. oba majątki: Górny i Dolny znajdują się w rękach jednego właściciela. Od 1787 r. do Szczodrowa należą także zniszczone obecnie 2 domy kolonistów, 1 karczma, 3 wolne parcele, 1 młyn wodny, 1 pilśniarka. W 1891 r. postanowiono budowę kościoła ewangelickiego jako filialnego Poniadowie. W 1910-1911 r. wybudowano nowy budynek pastorówki.

Duża wieś jednodrożna położona na płaskim terenie, o głównej osi północ-południe, przy drodze z Ligoty Pięknej do Zawady. W centrum wsi dochodzi do tej drogi szosa ze Stradomii Wierzchniej. Na północ od skrzyżowania tych dróg jest usytuowany zespół pałacowo-parkowy (dawny majątek), kościół z plebanią po wschodniej stronie. Na południe od tegoż skrzyżowania, po wschodniej stronie, resztki zabudowy folwarcznej. Na południowym krańcu wsi, po zachodniej stronie drogi jest cmentarz z kaplicą.

Bibliografia:• Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dorfer, Flecken, Städte und anderen Orte der königliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845

- T. Kułak, W. Mrozowicz: Syców i okolice. Od czasów najdawniejszych po współczesność; Wrocław-Syców 2000
- Lutsch H.: Verzeichnis der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien, Bd II, Die Kunstdenkmäler der Landkreise des Reg.- Bezirks Breslau, Breslau 1889
- Schlesisches Güter-Adressbuch. Verzeichnis sämtlicher Rittergüter und selbständigen Gutsbezirke, sowie der grosseren Landgüter der Provinzen Nieder- und Oberschlesien Breslau 1886, 1891, 1912, 1926, 1937
- Zimmermann F. A.: Beiträge zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t.VII 1787

Materiały kartograficzne: • Messtischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1932-1940 r.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, ochrona dominant, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona zespołów kościelnych i dworsko-folwarcznego oraz parku.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023
Justyna Kość

Justyna Kość